
DOSSIER

La ciutat difusa

Presentació

En els darrers temps, en moltes zones dels països desenvolupats s'ha anat consolidant una nova forma d'implantació humana damunt del territori que, pels seus trets aparents, ha estat definida com de «ciutat difusa». Es tracta d'una estructura organitzativa de l'espai producte d'una determinada transformació del marc urbà tradicional però que no es correspon exactament amb les fórmules de l'espai rural urbanitzat ni amb el de la urbanització difusa: no s'introdueix, només, una nova morfologia urbana sinó que es detecten profundes i específiques diferències qualitatives i funcionals juntament amb singulars processos econòmics, socials, polítics i culturals.

D'aquest fenomen, inicialment detectat a la regió del Vèneto (Itàlia), el professor Francesco Indovina n'ha estat el primer i principal estudiós, tant a nivell aplicat com pel que fa al seu emmarcament conceptual: les seves recerques (expressades a través de múltiples publicacions i conferències o per la seva docència a l'Istituto Universitario di Architettura di Venezia) han estat font imprescindible d'inspiració i debat per a diverses generacions de geògrafs, urbanistes, arquitectes, sociòlegs, planificadors i altres científics socials d'arreu del món. En aquest context, cal esmentar que els contactes del professor Indovina amb Bellaterra (al Departament de Geografia de la UAB, i a l'Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona) i Girona (a la Secció de Geografia de la Universitat de Girona) són especialment intensos des de ja fa molts anys, fins el punt de, a més d'establir uns sòlids lligams personals i institucionals, haver consolidat a Catalunya una línia de recerca i de pensament afí amb les propostes arribades des de Venècia.

El dossier que ara es presenta a DOCUMENTS D'ANÀLISI GEOGRÀFICA és un producte més d'aquestes significatives influències científiques. L'encapçala un article introductori i de reflexió sobre la «ciutat difusa» signat pel mateix Francesco Indovina (també membre del Consell Assessor de DAG). A continuació s'hi inclouen quatre articles que, a través de l'estudi de diverses àrees urbanes de l'Europa meridional, analitzen el concepte de «ciutat difusa» i en valoren la seva generalització. Així Álvaro Domíngues (de la Universidade de Porto) presenta les diverses escales territorials on és possible referenciar la «ciutat difusa» a Portugal. Luciano Vettoreto (de l'Istituto Universitario di Architettura di Venezia) exposa quins són els principals elements socials i morfològics que defineixen el Vèneto com a paisatge «difús» per excel·lència. Des

de la Universitat de Girona, Mita Castañer, Joan Vicente, Eva Comas i Gemma Boix reinterpreten el marc de l'àrea urbana de Girona a partir dels principis de la «ciutat difusa». Finalment, i prenent el cas de Lleida, Joan Ganau (de la Universitat de Lleida) contrasta les pautes d'urbanització difusa amb els de l'espai rural urbanitzat. Tres treballs de documentació completen el dossier: la transcripció d'una entrevista feta a Francesco Indovina amb motiu d'una estada a Bellaterra el novembre del 1997, una ressenya sobre el curs que ell mateix impartí llavors com a professor visitant a la UAB, i un exhaustiu recull bibliogràfic sobre el tema de la ciutat difusa.

Abel Albet